

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р *Силвия Георгиева Георгиева*, Катедра по славистика и балканистика, Филологически факултет, ЮЗУ „Неофит Рилски“

относно дисертация за присъждане на образователната и
научна степен „Доктор“

Област на висше образование: 2. Хуманитарни науки

Професионално направление: 2.1. Филология

Научна специалност: *Литература на народите на Европа,*

Америка, Африка, Азия и Австралия

Автор: **Христо Василев Димитров**

Тема: **„Рецепцията на Данте в творчеството на Т.С. Елиът“**

Научен ръководител: **Проф. дфн. Магдалена Костова Панайотова**

Дисертантът е изпълнил задължителните минимални национални изисквания.

Изборът на тема на дисертационния труд е особено интересен и предизвикателен. Търсенето на рецепция на творчеството на един предренесансов автор в произведенията на автор от епохата на модернизма, достатъчно хронологично отдалечена, различна в исторически, културен и социален контекст не е лека задача. Тя предполага сериозна предварителна подготовка и познания на литературните произведения на двама автори от висока интелектуална величина и особен принос в световната литература и култура.

Дисертационният труд „Рецепцията на Данте в творчеството на Т.С. Елиът“ съдържа 196 страници и се състои от увод, четири аналитични глави, заключение и библиография, която включва 142 източника.

В увода към текста дисертантът ясно и последователно заявява обекта, целите, задачите и методологията на своето изследване. Може да се отбележи, че поставените цели на научната разработка са едновременно амбициозни и аналитично прецизни. Работата с тъканта на

произведенията на Т. С. Елиът, вникването в основните му внушения и дълбокият анализ са в основата на изследването и постигането на крайните изводи. Дисертантът цели да проследи еволюцията в начина, по който Елиът прави алюзии с „Божествената комедия“ на Данте в три последователни етапа: 1) в поезията между 1915 г. – 1922 г., макар че черпи вдъхновение от определени моменти от „Ад“, Елиът се отклонява от Дантевия разказ, като го доразвива или променя; 2) в поезията между 1925 г. – 1930 г. препратките на Елиът към Дантевото „Чистилице“ а) са в съответствие с текста на Данте, и б) Елиът не се опитва да променя или доразвива разказа на поклонника; 3) в „Четири квартета“ препратките на Елиът не само напълно съответстват на някои описателни аспекти от разказ на поклонника от „Рай“, но и на сложните символични и теологични значения на Дантевия разказ.

Като обект на изследването са посочени основните стихотворения на Т. С. Елиът до 1942 г., а именно: „Любовната песен на Дж. Алфред Пруфрок“ (1915), „Геронтион“ (1920), „Пустата земя“ (1922), „Кухите хора“ (1925), „Пепелната сряда“ (1930) и „Четири квартета“ (1936-1942).

Методологията на изследването логично следва компаративистичния подход, в съответствие с поставените цели. Тук бих искала да отбележа, че чистият компаративизъм е многократно надхвърлен в интерпретацията на Димитров. Дълбинното вникване в забележителните произведения на Т. С. Елиът и откриването на вплетените в него внушения и преки отгласи от Данте предполага един дълбоко ерудиран и херменевтичен подход към текста. Чрез този обогатен научен метод дисертантът *не само сравнява определени образи, герои, символи, теми и мотиви от Данте в основните произведения на Елиът, но и изследва как Елиът ги реинтерпретира в рамките на собствената си поезия.* Именно сравнителният подход, но обогатен от анализа и интерпретацията на дисертанта, *позволява на това изследване да подчертае не само как Елиът е черпил вдъхновение от определени пасажии от „Божествена комедия“, но и иновативността и оригиналността му при адаптирането на Данте в собствената му поезия. Именно сравнителният подход позволява на този анализ да разкрие паралелите, различията и пресечните точки, които хвърлят допълнителна светлина за влиянието на Данте върху творчеството на Елиът.*

Авторът си е поставил три основни и една допълнителна задача, които да изпълни в своя научен текст. Всички те са достатъчно амбициозни и препологат усърдно и методично изследване. На първо място Димитров си поставя за задача да отговори на въпроса защо Елиът смята Данте за своето най-значимо и трайно влияние. Второ, авторът си поставя за задача да хвърли светлина върху някои досега недостатъчно изследвани паралели между основните произведения на Елиът до 1942 г. и „Божествена комедия“ на Данте, които не са получили необходимото критично внимание. И

двете споменати намерения говорят за приносяния момент на дисертацията и научните предизвикателства на нейния автор. Третото заявено намерение на дисертацията е да покаже как след „Пустата земя“ Елиът пресъздава духовната трансформация на поклонника в дискурсите на лирическите говорители от неговите основни поеми. Последната амбицията на този труд е да се включи в съвременната дискусия, свързана с връзката на Елиът с Емили Хейл и най-вече начина, по който Елиът си представя Хейл като проекция на Беатриче в собствения си живот.

Поради сериозното си хуманитрано образование и дълбоката и ерудиция, като човек с познания по санскрит, старогръцки и латински език, у Елиът има напластени интелектуални, философски и естетически влияния от античната литература, от индийските веди, от творчеството на Шекспир, Гьоте и много други. Ето защо озаглавяването на първата глава на дисертацията „Защо Данте? Изследване отвъд въздействието на Лафорг, Бодлер и Шекспир“ е от особен интерес. Тезата на Димитров е, че идеята на Елиът да наложи Данте в контекста на модернистичната поезия далеч надхвърля личните му предпочитания към стила на флорентинския поет. Направеният анализ подкрепя идеята, че процесът на утвърждаване на Данте не е просто жест на почит или възхвала, а предварително обмислен акт, който цели да установи Данте като водеща фигура в неговата поезия. *Скромният* по думите а автора *принос* на тази глава е, че представя подробен анализ на процеса, чрез който утвърждава Данте като водеща фигура в собствената си поезия – процес, който досега не е представян така пълно от други изследователи на двамата автори.

Втора глава на дисертацията детайлно обследва влиянието на Данте върху произведенията на Елиът „Пруфрок“, „Геронтион“ и „Пустата земя“. В третата глава на изследването се проследяват паралели между „Кухите хора“ и „Пепелната сряда“ на Нобеловия лауреат и „Чистилище“ на Данте. Компаративен анализ между „Четирите квартета“ на Елиът и „Рай“ на Данте е обектът на четвъртата глава на изследването.

На базата на анализите в посочените глави Димитров ясно проследява в направените изводи еволюцията при рецепцията на Данте в творчеството на Т. С. Елиът. Добре обоснован е изводът за необходимата промяна от страна на Елиът при използването на базата на Дантевите произведения, с цел по-добре да изрази себе си и собствените си поетически стратегии.

Текстът на дисертацията е симетричен и добре композиран логически. Поставените цели и задачи, въпреки очивдната си амбициозност, са ясно изпълнени в хода на изложението. Използваната литература е достатъчно богата и разнородна. Ерудицията на дисертанта, както и детайлното познаване на тъканта на анализирания произведения на Елиът, са проследими навсякъде в предложеното изследване. По моя преценка би могло да се отдели по-голямо внимание на

историята на рецепцията на Данте и по-специално да се проследи контекста на четенето на Данте през епохата на Елиът, както и пряката връзка между символиката и философските внушения на предренесансовия християнски автор и духовните и религиозни търсения на самия поет модернист.

Дисертационният труд на Христо Димитров определено има приносен характер, не само защото е първото изследване в България, изцяло посветено на проблема. Направените анализи и изводи са оригинални и обосновани и имат важна стойност за българското литературознание. Приносите на разработката и високата научна стойност на текста ми дават основание с увереност да предложа на членовете на уважаемото Научно жури да присъдят образователната и научна степен „доктор” на Христо Димитров в научната област 2.1. Филология, специалност „Литература на народите на Европа, Америка, Африка, Азия и Австралия“.

Благоевград

30. 08. 2024 г.

доц. д-р Силвия Георгиева

POSITION STATEMENT

*by Assoc. Prof. Dr. Silvia Georgieva Georgieva, Department of Slavic and Balkan Studies,
Faculty of Philology, South-West University "Neofit Rilski"*

Regarding the dissertation for awarding the educational and scientific degree "Doctor"

Field of Higher Education: 2. Humanities

Professional Field: 2.1. Philology

Scientific Specialty: *Literature of the Peoples of Europe, America, Africa, Asia, and Australia*

Author: **Hristo Vasilev Dimitrov**

Topic: **"The Reception of Dante in the Works of T.S. Eliot"**

Scientific Advisor: **Prof. Dr. Magdalena Kostova-Panayotova**

The doctoral candidate has fulfilled the mandatory minimum national requirements.

The choice of dissertation topic is particularly interesting and challenging.

Exploring the reception of a pre-Renaissance author's work in the writings of a modernist author from a significantly different historical, cultural, and social context is no easy task. It requires serious preliminary preparation and knowledge of the literary works of two authors of high intellectual caliber and significant contribution to world literature and culture.

The dissertation "The Reception of Dante in the Works of T.S. Eliot" consists of 196 pages and is structured into an introduction, four analytical chapters, a conclusion, and a bibliography including 142 sources.

In the introduction, the doctoral candidate clearly and consistently states the object, objectives, tasks, and methodology of the research. The goals set for the academic work are ambitious and analytically precise. The work delves into T.S. Eliot's main suggestions and deep analysis, forming the basis of the study and the final conclusions. The candidate aims to trace the evolution of how Eliot makes allusions to Dante's "Divine Comedy" in three successive stages: 1) in poetry from 1915 to 1922, although drawing inspiration from certain moments of "Inferno," Eliot deviates from Dante's narrative by developing or altering it; 2) in poetry from 1925 to 1930, Eliot's references to Dante's "Purgatorio" a) align with Dante's text, and b) Eliot does not attempt to alter or expand upon the pilgrim's narrative; 3) in "Four Quartets," Eliot's references not only align completely with certain descriptive aspects of the pilgrim's narrative in "Paradiso" but also with

the complex symbolic and theological meanings of Dante's narrative.

The primary poems of T.S. Eliot up to 1942 are identified as the object of study, namely: "The Love Song of J. Alfred Prufrock" (1915), "Gerontion" (1920), "The Waste Land" (1922), "The Hollow Men" (1925), "Ash Wednesday" (1930), and "Four Quartets" (1936-1942).

The methodology of the study logically follows a comparative approach in line with the set objectives. It is worth noting that the pure comparative method is significantly exceeded in Dimitrov's interpretation. Deep insight into Eliot's remarkable works and the embedded implications and direct echoes of Dante presupposes a highly erudite and hermeneutic approach to the text. Through this enriched scholarly method, the doctoral candidate *not only compares certain images, characters, symbols, themes, and motifs from Dante in Eliot's main works but also examines how Eliot reinterprets them within his own poetry.*

The comparative approach enriched with analysis and interpretation by the doctoral candidate *allows this study to highlight not only how Eliot drew inspiration from specific passages of the "Divine Comedy" but also his innovativeness and originality in adapting Dante to his own poetry. This comparative approach enables the analysis to reveal parallels, differences, and intersections that shed additional light on Dante's influence on Eliot's works.*

The author has set three main tasks and one additional task to accomplish in his academic work. All of these are sufficiently ambitious and require diligent and methodical research. First, Dimitrov sets out to answer the question of why Eliot considers Dante to be his most significant and lasting influence. Secondly, the author aims to shed light on some previously insufficiently studied parallels between Eliot's major works up to 1942 and Dante's "Divine Comedy," which have not received the necessary critical attention. Both mentioned intentions demonstrate the dissertation's contributory aspect and the academic challenges faced by its author. The third stated intention of the dissertation is to show how, after "The Waste Land," Eliot recreates the spiritual transformation of the pilgrim in the discourses of the lyrical speakers in his major poems. The last ambition of this work is to engage in the contemporary discussion related to Eliot's relationship with Emily Hale, and especially how Eliot imagines Hale as a projection of Beatrice in his own life.

Due to his solid humanities education and deep erudition as a scholar with knowledge of Sanskrit, ancient Greek, and Latin, Eliot has layered intellectual, philosophical, and aesthetic influences from ancient literature, Indian Vedas, Shakespeare, Goethe, and many others. This is why the title of the first chapter of the dissertation, "Why Dante? An Exploration Beyond the Influence of Laforgue, Baudelaire, and Shakespeare," is of particular interest. Dimitrov's thesis is that Eliot's idea of promoting Dante within the context of modernist poetry goes far beyond his personal preferences for the Florentine poet's style. The analysis supports the idea that the process of establishing Dante is not merely an act of homage or

praise, but a premeditated act aimed at positioning Dante as a leading figure in his poetry. The modest contribution of this chapter, according to the author, is that it presents a detailed analysis of the process through which Dante is established as a leading figure in Eliot's poetry—a process that has not been so fully presented by other researchers of both authors.

The second chapter of the dissertation examines in detail the influence of Dante on Eliot's works "Prufrock," "Gerontion," and "The Waste Land." The third chapter of the study traces parallels between the Nobel laureate's "The Hollow Men" and "Ash Wednesday" and Dante's "Purgatorio."

A comparative analysis between Eliot's "Four Quartets" and Dante's "Paradiso" is the subject of the fourth chapter of the study.

Based on the analyses in the mentioned chapters, Dimitrov clearly traces in his conclusions the evolution in the reception of Dante in the works of T.S. Eliot. The conclusion that Eliot's necessary adaptation of the basis of Dante's works aimed to better express himself and his own poetic strategies is well-founded.

The dissertation text is symmetrical and well-composed logically. The set goals and objectives, despite their obvious ambition, are clearly achieved throughout the presentation. The literature used is sufficiently rich and diverse. The erudition of the doctoral candidate, as well as the detailed knowledge of the texture of the analyzed works of Eliot, are traceable throughout the offered study. In my opinion, more attention could be devoted to the history of Dante's reception, particularly by tracing the context of reading Dante during Eliot's era and the direct connection between the symbolism and philosophical messages of the pre-Renaissance Christian author and Eliot's own spiritual and religious quests.

Hristo Dimitrov's dissertation is definitely of a contributory nature, not only because it is the first study in Bulgaria entirely dedicated to this issue. The conducted analyses and conclusions are original, well-grounded, and have a contributory character to Bulgarian literary studies.

The contributions of the research and the high academic value of the text give me the grounds to confidently recommend that the esteemed Scientific Jury award the educational and scientific degree "Doctor" to Hristo Dimitrov in the scientific field 2.1. Philology, specialty "Literature of the Peoples of Europe, America, Africa, Asia, and Australia."

Blagoevgrad
30.08.2024

Assoc. Prof. Dr. Silvia Georgieva